

den vil betro sig til; den har ikke noget at gjøre med et offentligt Valg, thi Valgerne ere her kun dem, der selv give. De, der selv give Bidrag, som de hverken efter Stattelove eller efter visse borgerlige Forpligtelser skulle indbetale, men frivillig nebløge, de ville forene sig; de ville forene sig til de forskjellige Formaal i flere Foreninger eller i een, efter som Forholdet er paa ethvert Sted, og de ville da ogsaa, just fordi de selv yde ad denne Veie, kunde fremkalde Bidrag fra Andre; Bidragene ville derimod kun melde sig sparsomt, naar Kommünens valgte Fattigforsorgere — thi det ere de dog — komme og sige: „Maa vi bede om Noget?“ Der er i Lovforslaget en Misfjendelse af Godgjørenhedens Natur; Godgjørenheden kan meget godt underkaste sig Kontrol, kan ogsaa give til det Offenslige; men det giver den da frivillig paa et Sted, hvor Bestyrelsen har den rette Tillid. Naar en Mand ønsker at gjøre Noget for de Fattige i hans Kommune, og han siger: Ja, der er en hæderlig Bestyrelse, saa kan han meget godt give betydelige Belp til den; men der kan ogsaa være Tilfælde, hvor han siger: Det er agtværdige Mænd, der opfylde Lovens Forskrifter, men som ikke have den rette Forestilling om, hvem der skal hjælpe, og hvorledes der skal hjælpes, i alt Fald ikke den samme, som jeg har; jeg gaar derfor selv, eller jeg vælger min egen private Hulmægtig, eller jeg slutter mig til nogle andre Mænd, eller lad det ogsaa være Kvinder, og vi vælge blandt dem nogle, som vi i Fællesskab have Tillid til, og dem betro vi vore Gaver. Saaleges finder den frie Fattigforørgelse Sted. Naar jeg siger, at der, hvor denne Lov træder i Virksomhed, ikke let kommer Noget ad anden Veie, saa er det netop Ulykken; der dannes sig ikke let private Foreninger for Godgjørenhed og for Fattigunderstøttelse, hvor man foruden det almindelige tvungne Fattigvæsen endvidere har Noget, som man kalder det frivillige Fattigvæsen, og som søger at drage Godgjørenheden til sig; saa synes man, at nu har man Organisation nok, og saa gjør man selv ikke Videre. Der bliver maaste tilbage en aldeles individuel privat Godgjørenhed; men man lægger Hindringer i Veien for, hvad man netop selv vil, nemlig at den private Godgjørenhed skal blive stærkere og regelmæssigere i sin Virksomhed ved Foreninger og Forbindelser, idet man i Stedet for den frie Forening sætter den lovbundne Forening ved en af almindelige kommunale Valg fremgaaet Bestyrelse. Jeg er vis paa, at det vil erkjendes, at en saadan Forstyrrelse vil der afftedkommes i det Mindste overalt i Stæderne, og jo større de ere, desto mere, fordi der allerede i dem er gjort en Del; og paa den anden Side føler man der, at der aldeles Intet vil kunne udrettes ved et saadant lovbudet, saakaldet frit Fattigvæsen. Naar derfor det ærede Medlem, som har inddragt Lovforslaget, og hvis Hen-

sigt jeg ingenlunde misfjender, sagde, at han maatte ønske det saakaldte frie Fattigvæsen, de Fattiges Kasse, med hvad dertil hører, indført her i Kjøbenhavn, saa tror jeg, at jeg udtaler en stor Mængde velgjørende Mennefters Lante, naar jeg siger: Gud bevare os for her i Kjøbenhavn at faae ved Siden af vort offentlige Fattigvæsen en saakaldet „de Fattiges Kasse“, som vil modvirke de frivillige Fattigunderstøttelsesforeninger, og modvirke dem ogsaa paa den Maade, som jeg omtalte i Begyndelsen af mit Foredrag. Der er en Hjertehaardhed, som ikke kan modstaa, naar man ad naturlig Veie søger at vække den sande Følelse, eller i det Mindste Undseelsen; men jo mere man opstiller af Forskrifter for Fattigvæsenet, desto mere vil den haarde Samvittighed og den sneverhjertede Tæntemaade berolige sig selv og finde Skul for Andre ved at sige: Der er gjort saa Meget, jeg gjør ogsaa Meget, jeg giver baade til det offentlige Fattigvæsen og til de Fattiges Kasse, jeg kan ikke gjøre Mere. Jeg tror, som sagt, man er paa en gal Veie; man skal ikke oprette Fattigkasser, men man skal gjøre, hvad man har forsøgt andre Steder, oprette virkelig frivillige Foreninger, og man skal lade disse Foreninger give sig selv deres Love, som ville blive meget forskjellige paa de forskjellige Steder, — det skader ikke — men man skal ikke give ensartede Love for, hvad man kalder frivilligt. — Jeg vil stemme for, at Lovforslaget gaar videre; thi jeg anerkjender dets gode Hensigt; men jeg lader det gaa videre i det Naab, at enhver fornyet Prøvelse vil vise, at dette Forslag forfølger en vigtig Veie.

Formanden: Det ærede 3die Medlem for 7de Kreds har Ordet for en kort Bemærkning.

M. P. Hansen: Da det kun er en kort Bemærkning, som er indbrømt mig, skal jeg blot tillade mig en Berigtigelse overfor den ærede sidste Laler. Naar det ærede Medlem nemlig citerede en Udtalelse af mig, den, at der ikke eksisterede frivillige Understøttelsesforeninger paa Landet, saa maa dette hero paa en ukorrekt Udtryksmaade fra min Side. Det har aldrig været min Mening at sige noget Saadant, og det kunde ikke være min Mening; thi der eksisterer Gud ske Lov saadanne Foreninger overalt paa Landet, men min Udtalelse overfor det ærede Medlem for 9de Kreds var den, at disse kvindelige Foreninger, som have i Byerne, saavidt mig bekendt endnu mangle paa Landet. — Naar det ærede Medlem udtalte, hvor vænsfeligt det var at lovbinde den frivillige Godgjørenhed, saa skal jeg indrømme, at dette ganske vist er Tilfældet, men naar man nu lægger denne Sag over i saa mange Tusinde Medborgeres Hænder, saa betragter jeg Lovforslaget mere som et Regulativ, der ordner